

ORSZÁGJÁRÁS

Várak kutatója

— *Hány várban végeztet átásokat?*

— Sümeg várával kezdtem 1957-ben, majd Egerrel folytattam, közben dolgoztam Szigligeten, Pécsváradon, Győrben. Szeretem a várakat, gyerekkoromban sokat kirándultam, és akkor felkerestem a vár- és templomromokat, érdekelt a történetük, a titkuk.

Várakkal kezdtem a régészeti pályámat, és ezekkel is fejezem be. 25 évet töltöttem az Országos Műemlékfelügyelőségénél. Most mint nyugdíjas szakértő foglalkozom az egri és pécsváradai várral. Közben, régebben és most is, sok falusi középkori templom, apátság feltárását is végeztem.

— *Hogyan lett régész?*

— A keszthelyi gimnáziumi és a pápai tanítóképzős évek felelőstették bennem a gyermekkori, történelem utáni érdeklődésemet. Rövid tanyasi tanítóskodás után határoztam úgy, hogy régész leszek, és így kerültem be a budapesti bölcsészkarra.

— *Mi a szakterülete?*

— A középkori régészet, ezen belül az építészettörténeti kérdések kutatása. E téma tanulmányozása során a kezdeti, várak iránti érdeklődésem kibővült az egyházi épületekkel is. Hi-

szen a sümegi várban is állt kápolna, az egri vár területén helyezkedett el a Szent István alapította, legkorábbi püspökség székesegyháza. Az utóbbi években a magyarországi ispotályos lovagrend tevékenységét, építészeti emlékeit is kutatom.

— *A szerencsét mennyire tartja fontos tényezőnek?*

— A szerencse forgandó, tartja a mondás. De a régész szerencse nélkül is elérhet komoly eredményeket, sőt ne a szerencsére, hanem a tervszerű kutatásra építse munkáját.

— *Mi volt a legértékesebb kincs, amit talált, és mi a legnagyobb tudományos felfedezése?*

— Harminc év alatt találtam két aranypénzt, egy ezüstkelyhet, egy aranyozott török talizmánt, melyben megmaradt a varázserejű szöveg is. Ezek, a hosszú időt tekintve, nem tűnnek nagy kincseknek. Vannak olyan leletek, melyek, ha anyagukban nem is, de történeti értékükben jelentősek. Ilyen volt az egri székesegyházban egy kőládás sír feltárása, melyben három ólombulla is feküdt. Az ólompecsétek, egy ékköves gyűrű és egy püspökbot maradványai alapján sikerült meghatározni az itt eltemetett Dörögdi Miklós püspök sírját, aki a három, bullákat kibocsátó pápa idejében élt.

A legfontosabb leletek és eredmények azonban az építészettörténeti kutatásban kerültek elő. Ilyen például a kiszombori körtemplom vagy a tarnaszentmártoni, X. századi (eddig legkorábbi) fejedelmi keresztelő- és sírkápolna.

— *Milyen kalandokban volt része régészként?*

— Győrben egy falat ástunk ki, mely a székesegyház alatt egy lezárt kriptában folytatódott. A napfényhez szokott szememnek döbbenetes élmény volt, amikor felnyitottuk a sírt, és lementünk a szűk, sötét helyre; a levegőben milliőnyi korhadó porszem lebegett, melyet mi kavartunk fel.

S egy másik „kaland”. Az egri várban egy téglával elfalazott, addig ismeretlen nyílás körvonalai bontakoztak ki a feltárás során. Kibontva a bejáratot, a nyíláson keresztül létrákon leereszkedtünk a több mint hat méter mélységbe. Egy nagy sziklabarlangba értünk először, majd továbbhaladtunk, ahol pillérekkel megerősített, további termekből és folyosókból álló pincerendszert találtunk. Feltehető, hogy Dobó István várkapitány egykori palotája alatt helyezkedett el a pincerendszer. Izgalmas volt végigmenni ezeken az alagutakon, melyek veszélyes repedésekkel voltak tele (ezért nincs is még teljesen feltárva). Biztos, hogy ez menedéket nyújtott a vár lakóinak az 1552-es török ostrom ágyúzásai idején.

— *Mi jelenti önnek az elismerést?*

— A régész életében jelentős állomás a nagyobb munkák összefoglalása írásban vagy egy állandó történeti kiállítás keretében. Egerben a 25 évig tartó kutatás eredményeként nyílhatott meg ilyen a gótikus palotában. Ezt a munkát a Heves Megyei Tanács Közművelődési díjjal ismerte el. De a munka tovább folytatódott, és az elmúlt években sor kerülhetett a román kori és gótikus kőtár megrendezésére, mely ma az egri vár egyik legnagyobb látványossága.